

Maleïda rotonda

7

www.ugt.cat

Maleïda rotonda

Edició: Secretaria de Política Sindical - Salut Laboral
UGT Catalunya

Redacció, disseny i correcció: l'Apòstrof, sccl

Impressió: Artyplan

Dipòsit Legal: B-20.080-2010

Cada matí, l'Ivan es pentina amb els dits davant del mirall de l'ascensor. També dins l'elevador, es corda les vambes i la sivella del cinturó. Quan arriba al soterrani, mira el rellotge. Avui somriu. Són les 3.42. Fa 12 minuts, encara dormia. Des de fa un parell de mesos, ha començat una competició amb ell mateix per reduir el temps que triga des que es desperta fins que arriba al pàrquing. Les primeres setmanes, no baixava dels 20 minuts, però des de fa uns dies no arriba als 15. Aquest matí ha anat més de pressa que mai, i per això ara estreny els punys amb entusiasme.

“A les 3.55 estaré aparcant”, pronostica l'Ivan Farré mentre pitja el comandament que li obre la porta del pàrquing i posa la primera. Amb la seva vella Vespa vermella, se sent l'amo del carrer Aragó. A una velocitat constant de 50 km/h, enganxa tots els semàfors en verd.

L'Ivan Farré, àlies *Farres*, saluda el Dani, el conserge de Catoil, l'empresa per a la qual treballa des de fa 5 anys com a autònom.

—Bon dia, *Farres*, cada matí véns més d'hora.

—Rècord absolut! Avui he trigat 12 minuts a sortir de casa i 12 més a arribar fins aquí.

—En comptes de *Farres*, t'hauré de dir Forrest. Ivan Forrest Gump.

Mentre posa el cavallet de la Vespa i es treu el casc, l'Ivan avança cap al Dani i, jocosament, li posa la mà al coll.

—Pobre de tu que escampis això de Forrest.

—El silenci té un preu.

—T'hauràs de conformar amb això.

Li llança un dels sobres de sucre que guarda a la butxaca. Té la mania de portar-ne uns quants sempre a sobre i de tirar-ne contra tothom. Alguns amics li diuen: “Tens la síndrome de Diògenes del sucre”. I d'altres: “*Farres*, que amb tant de sucre et tornaràs diabètic!”.

L'Ivan Farré, *Farres* per als amics i *Forrest* des d'avui per al conserge, entra a les oficines de Catoil, agafa una carpeta i es dirigeix cap a les màquines de cafè. Mentre es pren el primer cafè del dia, obre la carpeta, comprova que hi ha tota la documentació del vehicle i examina la ruta que haurà de fer avui: el primer viatge serà a Montcada i Santa Perpètua; el segon, a dues gasolineres de Terrassa, i el tercer, a Berga. En total, haurà d'anar a 5 benzineres. Calcula que seran 11 hores de feina. En principi, doncs, cap a les 4 de la tarda serà a casa, pensa mentre queixala l'entrepà de pernil. Quan acaba, s'enduu un parell d'ampolles d'aigua i s'enfila al camió. Saluda el seu amic conserge abans de sortir del polígon.

Són les 4 i 21 minuts quan s'encarrila cap al centre de càrrega, que està a escassos minuts. Sent un soroll al tacògraf. Somriu. Dóna uns copets a l'aparell. Va tenir sort de comprar la tractora fa cinc anys, quan encara no era obligatori el tacògraf digital. La majoria de conductors que fan servir l'aparell digital l'envegen. “L'analògic és molt millor”, asseguren, “és més fàcil fer trampes”.

Arriba al centre de càrrega, que és gairebé la seva segona casa. Saluda alguns companys.

—Què, com anem?

—Doncs aquí, a Springfield.

—Sí, se'ns està posant una cara de Homer Simpson a tots... Jo cada dia estic més calb. Segur que és culpa de la gasolina.

—*Farres*, la gasolina no té cap culpa que siguis lleig. D'això t'has de queixar al teu pare i a la teva mare.

—Ara seriosament: a vosaltres no us passa que sentiu sempre olor de gasolina? Ahir vaig sopar pollastre al curri i, més que al curri, semblava al gasoil. I l'altre dia vam anar amb la dona i els nens a Santa Maria del Mar, que hi feien un concert, i allò semblava la petroquímica de Tarragona.

—Exagerat!

Després de distribuir, gairebé mecànicament, els 26.000 litres de gasolina i gasoil en els sis dipòsits de la cisterna del camió, l'Ivan mira el rellotge. Són les 5 i 5 minuts. Els números l'entusiasmen i les coincidències numèriques encara més. Per això, fa tants sudokus. Per això també, quan passeja pels carrers, compta els números de les matrícules dels vehicles amb què es creua. Després, els redueix a una sola xifra. “Ets un obsessiu”, sentència sovint l'Olga, la seva companya, quan l'enganxa *in fraganti*.

Mentre agafa la sortida 14 per incorporar-se a la ronda Litoral, pensa que hauria d'haver estudiat Matemàtiques. Està convençut que, si no hagués abandonat els estudis a Batxillerat, hauria estat un dels millors de la Facultat. Tot i que sap que la majoria de gent que es llicencia en Matemàtiques no guanya com ell, creu que la seva feina, fos la que fos, seria més distreta i més segura que la de transportista. I tindria més temps per a ell. Per a ell i per als nanos, que a penes veu.

Gairebé a les 6 en punt, arriba a la gasolinera de Montcada. Avui hi ha una persona nova, i se la veu tensa.

—Bon dia. Sóc de Catoil. Vinc a portar 14.000 litres. Descarrego jo mateix, no?

—Sí, em faràs un favor. És el meu primer dia i estic una mica nerviós.

—No et preocupis, nano!

Posa el selector del tacògraf en descans. En tibar una de les mànegues per fer la descàrrega, l'Ivan sent fiblades a les lumbar. Ja fa setmanes que li fan mal. “Vés a un fisioterapeuta”, li ha repetit molts cops l'Olga, però ell no en fa cas. “Ja em passarà”, pensa, tot i que, lluny de marxar, el dolor cada dia és més intens.

—Noi, ja he acabat! Que vagi bé el teu primer dia. No serà res, ja veuràs! Té, això et durà sort!

I li llança un dels seus sobres de sucre.

—Regal de la casa!

El noi, encara que no entén res, somriu gentilment. L'Ivan, per dins, es cargola de riure. “Fantasma, fanfarró”, li ventaria l'Olga si el veiés. “Ja m'agradaria veure, ja, la cara que devies fer al teu primer dia de feina”.

L'Ivan puja de nou a la tractora i es dirigeix a l'AP-7. “Quan hagi descarregat a Santa Perpètua”, pensa, “faré un altre cafè”. Sempre li passa el mateix: a les 6 passades, li entra una passió de son. I això que va amb la ràdio posada, escoltant les notícies, cosa que el manté ben despert.

A la gasolinera de Santa Perpètua, es troba el Ramon col·locant el gènere a les prestatgeries de la botiga. L'home fa mala cara i el saluda lacònicament amb un cop de cap. L'Ivan s'hi acosta i li pica l'esquena.

—Véns o vas a un funeral?

—Al meu funeral: d'aquí a poc et tocarà anar al meu funeral!

—La pròstata? A aquestes edats és normal.

—Deixa la pròstata en pau! Fa dos dies que la caixa no em quadra i el gerent m'ha picat el crostó. M'ha amenaçat, vaja.

—I per què no quadres?

—Jo treballo com sempre, el que passa és que ara vaig més atrafegat. Abans érem dues persones per als cotxes i la botiga, però ara jo sol vaig de bòlit.

L'Ivan descarrega els dipòsits de la cisterna i torna a sentir fiblades a les lumbar. “El pròxim cop em posaré la faixa”, es diu. Després, es pren un cafè amb el Ramon. Falten pocs minuts perquè siguin les 7.

—Va, home, no facis aquesta cara. Que d'aquí a dues setmanes comencen vacances. Aniràs a algun lloc?

—Ves que no m'enviïn a fer vacances indefinides...

—No siguis pessimista. Et quedaràs calb, com jo, si penses aquestes coses.

Camí cap a Barcelona, l'Ivan es mira un parell de vegades al retrovisor. Detesta les clarianes que, des de fa unes setmanes, li han sortit. L'Olga li aconsella que es peli el cap. Pensa que és molt més digne això que no pas intentar dissimular-les cobrint la superfície llisa amb els quatre cabells que li queden. I, per animar-lo, també li diu que, amb cabells o sense, ell és un home atractiu.

—Mmm... Em dius atractiu, però no guapo. No és ben bé el mateix...

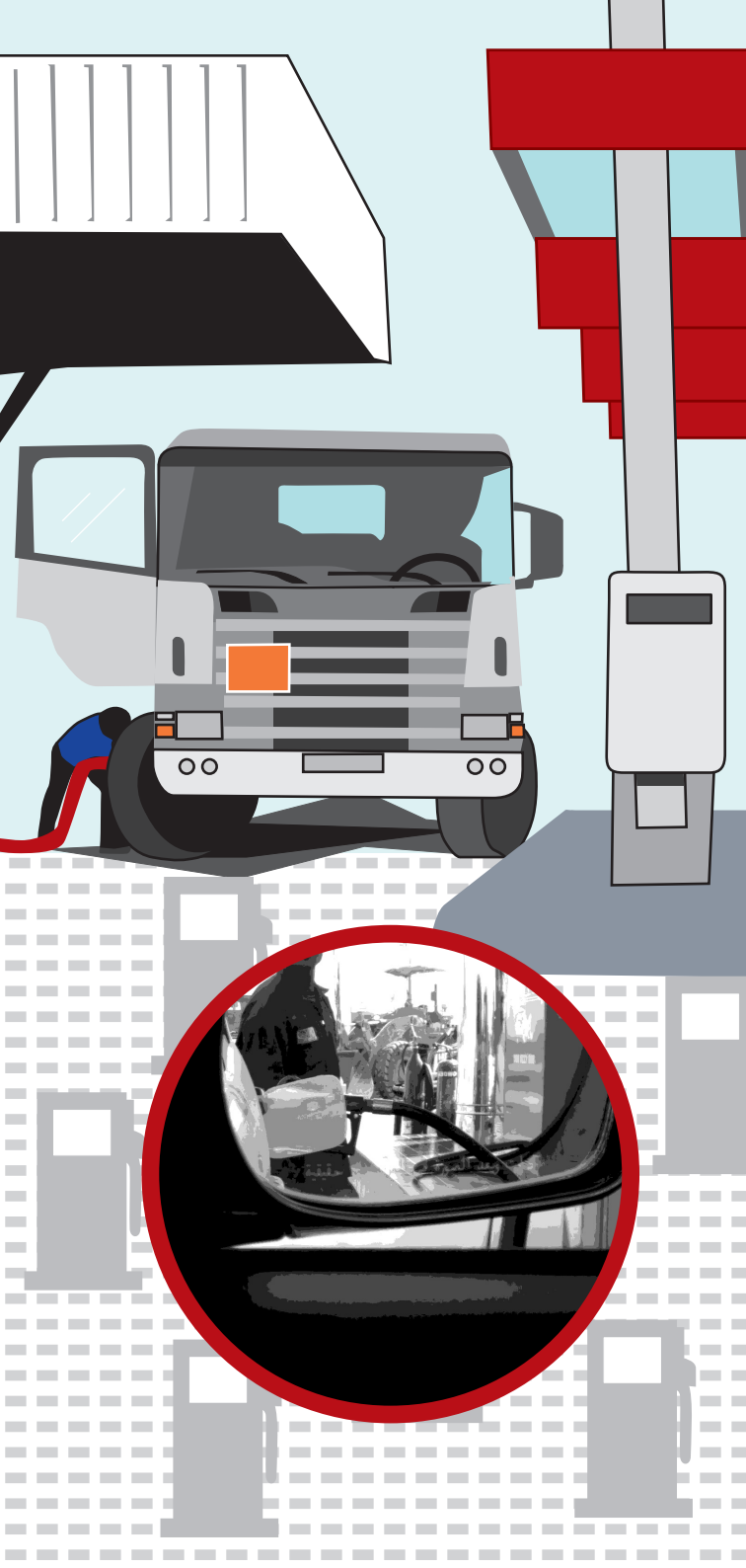
—Perdó, volia dir guapo.

Però l'Ivan no porta gens bé la calvície. Al seu parer, no fa més que recordar-li el pas del temps. D'uns mesos ençà, a més, pensa que va de baixa, que ja no és el mateix d'abans. I que poc honor fa al seu sobrenom: a poques *farres* ha anat en els darrers anys. Entre la feina i els nens, va sempre cansat.

Entrar a Barcelona a quarts de 8 del matí és quasi èpic. Si no dugués el camió, agafaria el carrer Aragó i, en vint minuts, ja hi seria, però ho té prohibit. Triga tres quarts a arribar de nou al centre de càrrega. Posa una altra vegada el tacògraf en posició de descans, encara que segueixi traginant amb la mànega. Aquest cop, es posa la faixa per patir menys. Carrega el camió fins a la seva capacitat màxima: 34.000 litres entre gasolina i gasoil.

L'Ivan es passa el trajecte fins a Terrassa pensant una altra vegada com li ha canviat la vida en els últims anys. Està melancòlic. Des que l'Olga es va quedar embarassada i van néixer els bessons, tot és diferent. És com si fos una altra persona. “Un cràpula com tu no pot tenir fills! Pobres nens!”, recorda que li van dir els seus amics, mig rient, quan va anunciar que l'Olga esperava bessons.

No sap per què, però ara se sent menys feliç que abans. I no és perquè ja no surti a les nits. Creu que és perquè sent el pes dels problemes i de la responsabilitat damunt de les lumbar. Primer van ser les complicacions de l'embaràs, després el

naixement prematur dels fills i, ara, l'acomiadament de l'Olga. Tot i que de moment està cobrant l'atur, l'Ivan es torna blanc quan pensa què passarà si l'atur s'acaba i ella no troba feina: un sou, quatre boques, una hipoteca, dues guarderies... No cal haver estudiat Matemàtiques per adonar-se que els números no surten.

Les coses com són: quan era assalariat, vivia molt més tranquil. Ara, en canvi, està angoixat tot el dia. D'ençà que és autònom, guanya menys, té més despeses, disposa de menys temps per a ell i la família i, sobretot, corre més riscos. A més, en els darrers mesos, l'empresa està agafant menys conductors, i la mateixa feina d'abans l'han de fer ara entre menys transportistes. L'Ivan toca ferro, perquè mai no tingui cap accident i s'hagi d'agafar la baixa. Ha calculat el que cobraria i és ridícul: poc més de 700 euros.

Passen només tres minuts de les 10 quan arriba a Terrassa. A la primera gasolinera, gairebé no s'entreté. En poc més d'un quart d'hora, descarrega i marxa. Ho fa amb dues mànegues, i no amb una, per anar més de pressa. Aquest cop també es posa la faixa i, com abans, col·loca el tacògraf en posició de descans. La segona benzinera és una àrea de servei i s'hi està més estona. Aparca en un racó, per bé que, estrictament, no pot estacionar. De fet, només hi ha una àrea de servei a tot Catalunya habilitada per als camions que transporten mercaderies perilloses. A la pràctica, però, en totes les estacions de servei aparquen vehicles de tota mena. Els Mossos d'Esquadra miren cap a una altra banda i fan prevaler la necessitat de descans del conductor a la seguretat de la zona. El màxim que diuen és que moguis el camió uns quants metres. Però no

multen. I això és un descans. Perquè de les multes, des que l'Ivan és autònom, també se n'ha de fer càrrec ell.

Sona el mòbil. És l'Olga. No és habitual que truqui.

—Passa alguna cosa, nena?

—Res greu, però m'ha agafat migranya. Ara m'estiraré el llit, baixaré les persianes i provaré de dormir. Podries anar a buscar tu el David i el Marc? Espero que quan arribeu ja m'hagi passat.

—És clar que sí. Tu no t'amoïnis.

—Però podràs anar-hi? No et faig anar malament?

—Et dic que no hi ha cap problema. Vinga, vés a descansar. I, qualsevol cosa, truca'm.

L'Ivan mira el rellotge i es posa en marxa. Decideix que, en comptes d'aturar-se per dinar, seguirà conduint. No serà el primer cop ni l'últim que menja davant del volant. Així no arribarà tard a la guarderia. Per una vegada que l'Olga li demana que s'ocupi dels nens... Té mala consciència, perquè a penes dedica temps a la família. De gairebé tot, se n'ocupa ella. L'Ivan, com a màxim, ajuda. I està empipat, perquè quan va decidir tenir fills va ser perquè volia fer de pare, no d'ajudant. El problema és que amb aquesta feina és molt difícil. “Ser transportista i autònom és incompatible amb tenir fills”, ha pensat més d'una vegada.

A un quart de 12, entra a l'autopista que el duu de nou a Barcelona. És dijous, 14 de juliol, i fa un dia assolellat. Un termòmetre exterior indica que a fora hi ha 34 graus. 34 és un nombre que li agrada, perquè suma 7. I 7 és un nombre primer. I els nombres primers, segons l'Ivan, són màgics. Al marge d'aquesta curiosa coincidència, tot indica

que aquest estiu serà molt calorós. L'Ivan estira el braç per engegar l'aire condicionat. No li agrada posar-lo si no és necessari, però ara ho és. Se sent un soroll molest. L'aparell funciona, però fa molt soroll. Ja fa dies que pensa que ho ha de reparar, però ara mateix no pot assumir la despesa.

Cada quinze minuts, l'Ivan va apagant l'aire per no sentir el so ensordidor de l'aparell avariament i poder escoltar la ràdio. Avui té un mal dia. Mira constantment el rellotge. Té por de fer tard a la guarderia. A més, la camisa que porta li pica molt, i els peus li suen. Tant de bo pogués conduir amb sandàlies i samarreta de tirants. Però sap que està obligat a dur roba antiestàtica i ignífuga.

Troba retencions a la sortida de l'autopista. S'exaspera. Per tranquil·litzar-se, estira el braç dret i agafa l'entrepà que s'ha preparat per dinar. Davant del volant, mastega. En cinc minuts, empassa un entrepà de llom arrebossat de 30 centímetres i mitja dotzena de croquetes de pernil. Després, beu mig litre d'aigua d'un sol glop. Arriba a la central de càrrega en el moment que queixala la poma. Mentre la menja, carrega amb la mànega el combustible que ha de dur a Berga, el seu darrer viatge. Només són 16.000 litres entre gasolina 95, gasolina 98 i gasoil. Intenta fer una distribució al màxim d'equitativa entre els dipòsits, perquè la càrrega sigui estable.

Torna a pujar al vehicle. És un quart d'una. Es fixa en l'adhesiu de la ITV. El setembre, després de vacances, toca passar-la. I també pagar-la, és clar. “La gent es pensa que els autònoms som màquines d'escopir calés”, reflexiona amargament l'Ivan, just en el moment que es posa el cinturó i es ressent, per tercera vegada, de les lumbar.

Són les 12 i 12 minuts quan engega el vehicle. Si bé en altres circumstàncies somriuria per aquesta coincidència, l'Ivan s'adona que en menys de quatre hores ha d'arribar a Berga, descarregar, tornar a Barcelona i anar a la guarderia. Ho veu una mica just.

Engega l'aire condicionat. Dóna uns copets a l'aparell per veure si així desapareix el soroll. Però el brogit és cada cop més molest. Decideix apagar-lo i obrir les finestres de la tractora. Entre el soroll de l'aparell i la pudor de la benzina té por que li entri migranya. La calor de l'exterior, però, és insuportable. Es mira pel retrovisor i es veu la calba xopa de suor. És una cosa que detesta. S'eixuga amb el canell i pensa que el sucre que duu a la butxaca dels pantalons deu estar a punt de caramel·litzar-se.

En entrar a l'autopista, torna a alçar les finestres i connecta l'aire una altra vegada. Puja el volum de la ràdio, per sentir el programa, i pitja l'accelerador. Normalment va per la dreta, però avui troba molts vehicles més lents que ell i els avança.

Quan arriba al màxim de velocitat, nota que el camió es desestabilitza una mica. Afluixa. Amb només 16.000 litres, el vehicle és inestable. En moments com aquest és quan desitjaria fer una feina de despatx, de les que saps quan entres i saps quan surts. Avorrida? Sí. Monòtona? També. Però segur que més estable i menys arriscada. “Hauria d'haver estudiat Matemàtiques”, es torna a lamentar l'Ivan, “vaig ser idiota. Segur que m'estic quedant calb per això: pels remordiments i per idiota”. A un quart de dues, passa a prop de Manresa. Falta poc per arribar, però va molt just de temps.

A la ràdio sona “Here comes the sun”, una de les seves cançons preferides. Tanca l'aire condicionat per sentir-la i obre la finestra. L'ambient és més fred aquí que a Barcelona. Quan falten pocs minuts per a les dues, agafa la sortida de Berga i es troba amb una rotonda. Entra a 35 km/h amb cinquena llarga. L'Ivan nota que potser s'està excedint una mica, perquè l'habitual és anar amb una quarta curta. A continuació, fa un gir tancat a mà dreta. Intenta reduir la marxa, però no és conscient que la cisterna del camió va mig buida i que no està dotada de sistema antibolcada. Si hagués estat així, un sensor hauria detectat que el combustible s'estava decantant perillosament cap a un cantó i hauria activat els frens per evitar l'accident.

En el moment de girar, doncs, a mà dreta, l'Ivan perd el control del camió, que queda travessat a la rotonda i bolca. L'Ivan, que és el primer cop que té un accident, resta atordit al seient de la tractora. Només sent l'estrèpit de l'aire condicionat i els últims compassos de la cançó dels Beatles. Triga mig minut a adonar-se que no ha pres mal i que el que ha de fer és sortir corrents del vehicle.

A l'exterior, i pres de pànic, marca el número d'Emergències, el 112. Mig tartamudejant, explica el que ha passat i assenyala el lloc exacte de l'accident, perquè puguin arribar algunes dotacions de Bombers. Per fer-se una idea del succés, li pregunten també com ha quedat el camió, el tipus de mercaderies que transporta, si hi ha víctimes i quines són les condicions meteorològiques del lloc on es troba. Amb inquietud, l'Ivan va respondent. Quan penja, observa que un dels dipòsits del camió cisterna s'ha foradat i que una part del combustible s'està escampant. L'Ivan creu que el vessament prové del dipòsit 3, que conté 1.000 litres de gasoil tipus A. De cop, sent horror del que pot passar: encara que no és tan inflamable com la gasolina, el gasoil s'incendia amb facilitat.

La policia local arriba a la rotonda un parell de minuts abans que els Bombers. Immediatament, talla el trànsit i estableix un perímetre per garantir la seguretat de la zona. Protecció civil decideix activar el pla Transcat d'emergències de mercaderies perilloses.

En pocs minuts, arriben a la rotonda els Bombers de la Generalitat, els Mossos d'Esquadra i dos vehicles del SEM. Una ambulància ofereix atenció a l'Ivan, però ell declina.

—Estic bé, de debò. Em vull quedar aquí.

—Doncs almenys posa't mascareta. Així no t'intoxicaràs ni tindràs marejos ni mals de cap.

L'Ivan mira amb una ganyota la mascareta, com si fos el primer cop que en veïés una. Fa 18 anys que tragina gasolina i gasoil i no se li ha acudit mai utilitzar-la per a la feina.

A continuació, l'Ivan truca a Catoil per explicar el que ha passat. El seu cap escolta seriós el relat. Després d'interessar-se pel seu estat de salut, el cap de Catoil parla amb els agents i acorda enviar immediatament un camió per transvasar el gasoil i la gasolina de la cisterna del vehicle accidentat.

L'Ivan observa les retencions que s'han produït arran de l'accident i el treball dels agents de la policia local, que han hagut de tallar la circulació d'una via i desviar el trànsit per evitar que el col·lapse vagi a més. La feina de les tres dotacions de Bombers, en canvi, se centra a impedir que el vessament de gasoil afecti una riera que passa a escassos metres de la rotonda i que penetri al clavegueram. Per fer-ho, primer han segellat la cisterna foradada i ara utilitzen una bomba de buidatge, escumogen i un mineral absorbent: la sepiolita.

Són les 4 de la tarda. A aquesta hora, hauria de ser a la guarderia amb els seus fills, ben lluny de les preocupacions de la feina i del camió. Però no li ha quedat més remei que trucar a l'Olga, explicar-li el que ha passat i disculpar-se perquè avui tampoc no podrà anar a buscar els nens.

Un camió de Catoil arriba al lloc dels fets. Amb l'ajuda d'un aparell de bombar, transvasa la gasolina i el gasoil de la cisterna accidentada a un altre

vehicle. L'operació dura unes quatre hores. Després, el nou transportista es dirigeix cap al centre de càrrega, on es fa la devolució del producte.

L'Ivan, que des que ha passat l'accident, a penes s'ha mogut de la rotonda —només s'ha desplaçat fins a un racó per no destorbar— observa gelat totes les anades i vingudes de vehicles, bombers i policies. Un bomber uniformat s'hi acosta.

—Ets el conductor, oi? Has estat de sort. Encara que et sembli molt aparatós, no hi ha hagut ferits ni la càrrega s'ha incendiat. En unes altres circumstàncies, això podia haver estat un desastre. A més, tot i que al principi pensàvem que el gasoil arribaria a la riera, al final no ha estat així.

Les paraules del bomber queden interrompudes per l'arribada de dues grues que retiren finalment el camió de l'Ivan. Un dels conductors s'ofereix a portar-lo fins a Barcelona. Ell accepta. Mira el rellotge i observa indiferent que són les 17 i 17. Aquest cop no somriu. Amb la mirada perduda, contempla el rètol de la gasolinera on havia d'haver entregat la càrrega, que es troba a escassos quilòmetres de la maleïda rotonda. Pensa en la pobra Olga, que ha hagut d'anar a buscar els nens amb migranya. Pensa en l'empresa, a qui ha donat un motiu perquè l'acomiadin o li donin un ultimàtum —com al Ramon de la gasolinera de Santa Perpètua. I pensa també en els diners que haurà de pagar per reparar la tractora. L'Ivan nota que perd tot el cabell de cop. Té ganes de cridar, però es reprimeix. Se sent minúscul com les partícules de sucre que duu a les butxaques.

Secretaria de Política Sindical - Salut Laboral
Rambla de Santa Mònica 10, 08002 Barcelona
Tel. 93 304 68 32
otpri@catalunya.ugt.org
www.ugt.cat

Finançat per:

